

Broj:

Podgorica, 20.03.2023. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.10 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list Crne Gore“, br. 33/12, 13/18 i 145/21) i člana 10 stav 1 i 2 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list Crne Gore“, br. 12/18), u postupku davanja mišljenja po zahtjevu Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, a na osnovu prijedloga mišljenja direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 20.03.2023.godine donosi

MIŠLJENJE

I Prenos javnih sredstava društvu sa ograničenom odgovornošću Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“ Nikšić, ne odnosi se na državnu pomoć tom pravnom licu, ukoliko su predmetna sredstva namijenjena krajnjim korisnicima koji stiču prednost preko IPC Tehnopolis kao posrednika/intemedijara.

II Društvo sa ograničenom odgovornošću Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“ Nikšić jeste korisnik državne pomoći, ukoliko javna sredstva koristi za finansiranje sopstvene ekonomske djelatnosti.

O b r a z l o ž e n j e

Zahtjev

Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja (u daljem tekstu: „Ministarstvo“) podnijelo je Zahtjev za davanje mišljenja broj: 0501-11/23-55/1 od 19.01.2023. godine, zaveden u Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) pod brojem: 05-430/23-9/1 dana 19.01.2023. godine, na dodjelu sredstava iz Budžeta Crne Gore za društvo sa ograničenom odgovornošću Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“ Nikšić (u daljem tekstu: „IPC Tehnopolis“). U prilogu akta dostavljena je Obrazac 1 - Prijava za državnu pomoć (u daljem tekstu: „Prijava“), Statut IPC Tehnopolis („Sl. list CG“ br. 34/13 i 25/16) (u daljem tekstu: „Statut“).

Prijava pomoći

Kako je navedeno u Prijavi, prijavljena mjera podrazumijeva direktno ili indirektno dodjeljivanje (prenos) sredstava iz državnog budžeta. U skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 152/22), Organizacioni kod 41901 – Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, podrška razvoju inovacione infrastrukture, za potrebe obavljanja djelatnosti IPC Tehnopolisa u 2023.godine utvrđen je iznos od 474.604,53 eura.

Prijavom je navedeno da se ne daje prednost korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost. Dalje se u Prijavi navodi da se u slučaju IPC Tehnopolisa, radi o javnom finansiranju djelatnosti sa ciljem da se krajnjim korisnicima prenese cjelokupan iznos tog finansiranja i korist stečena takvim finansiranjem. Dalje se navodi da se javna sredstva koja su predviđena za osnivanje i poslovanje IPC Tehnopolis, obezbjeđuju za ostvarivanje svrhe i ciljeva osnivanja centra i nisu namijenjena da bi ovo društvo time steklo povoljniji položaj na tržištu, odnosno ekonomsku prednost, već suprotno, ovaj subjekat je osnovan da bi objedinio i podsticao razvoj inovatnih i preduzetničkih kapaciteta opštine Nikšić. IPC Tehnopolis je posrednik/intermedijar u prenosu (transferu) cjelokupnog iznosa javnog finansiranja i svih koristi od javnih sredstava koja mu obezbjeđuje osnivač (u formi novčanih i nenovčanih sredstava) na mikro, male i srednje preduzetnike koji obavljaju ili će obavljati djelatnost u poslovnim prostorijama IPC Tehnopolisa, i koji predstavljaju krajnje korisnike pomoći koje dodjeljuje osnivač IPC Tehnopolisa - Vlada Crne Gore. Obaveza prenosa svih koristi od dodjele javnih sredstava IPC Tehnopolisu na mikro, male i srednje preduzetnike utvrđena je Odlukom o osnivanju IPC Tehnopolis i Statutom ovog društva. U prijavi je takođe navedeno da se mjera odnosi na podršku rada inovacione infrastrukture, a koja pruža usluge svim subjektima inovacione djelatnosti, između ostalog mikro, malim i srednjim preduzećima, bez ograničavanja na specifične subjekte ove djelatnosti. To znači da, iako se transfer vrši ka IPC Tehnopolis, konačni prenos se odnosi na krajnje korisnike – subjekte inovacione djelatnosti.

Ocjena

Postupajući po inicijalnom zahtjevu Agencija je prevashodno tumačila odredbe iz Odluke o osnivanju IPC Tehnopolis („Sl. list CG“ br. 30/13, 47/13 i 80/15), Statuta ovog društva, kao i odredbe Zakona o inovacionoj djelatnosti („Sl. list CG“ br. 82/20), kojima se definišu, djelatnosti, finansiranje i druga važna pitanja za rad IPC Tehnopolis.

Zakonom o inovacionoj djelatnosti uređuje se organizacija, uslovi, način finansiranja i podsticanja inovacione djelatnosti radi unapređenja nacionalnog inovacionog sistema putem razvoja inovacionih kapaciteta i inovacione infrastrukture, za potrebe ekonomskog razvoja Crne Gore, kao i druga pitanja od značaja za inovacionu djelatnost.

Odredbom člana 24 ovog Zakona definiše se da subjekti inovacione infrastrukture obezbjeđuju podršku za realizaciju inovacione djelatnosti te da subjekti inovacione infrastrukture mogu biti:

- naučno-tehnološki park;
- inovaciono-preduzetnički centar;
- poslovno-tehnološki inkubator;
- centar za transfer tehnologija;
- klasterska organizacija; i
- drugi subjekti inovacione infrastrukture.

Dalje, odredbom člana 26 istog Zakona definisano je da je Inovaciono-preduzetnički centar subjekat inovacione infrastrukture, koji obezbjeđuje korišćenje specijalizovanog prostora i opreme, stručnih i savjetodavnih usluga, kao i pružanje informaciono-tehničkih obuka

inovativnim pravnim i fizičkim licima, kao i preduzetnicima. Aktivnosti inovaciono-preduzetničkog centra su usmjerene na povezivanje sa potencijalnim partnerima za učešće u nacionalnim i međunarodnim programima, projektima i fondovima iz različitih oblasti nauka s ciljem stvaranja novih i razvoja postojećih kompanija baziranih na inovacijama i transferu znanja, za potrebe privrednog razvoja na lokalnom ili regionalnom nivou. Članom 35 Zakona definiše se da se subjekti inovacione djelatnosti mogu finansirati iz:

- sopstvenih prihoda;
- komercijalizacije inovacija, odnosno prenosom, prodajom ili licenciranjem rezultata svojih inovativnih aktivnosti;
- fondova rizičnog kapitala;
- sredstava investitora u inovacionu djelatnost;
- nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova;
- budžeta Crne Gore;
- budžeta jedinica lokalne samouprave;
- fonda koji podstiče inovacionu djelatnost;
- donacija, sponzorstava i legata; i
- drugih izvora.

Dalje, odredbom člana 10 Statuta IPC Tehnopolis, navode se sljedeće djelatnosti:

- pružanje pune logistike i podrške razvoju mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetništvu;
- izdavanje poslovnog prostora korisnicima usluga koje pruža Društvo pod podsticajnim uslovima;
- obezbjeđivanje odgovarajuće opreme, internet komunikacije, zajedničkih poslovnih prostorija i drugih sredstava za pružanje infrastrukturnih usluga korisnicima usluga Društva, kao i drugim zainteresovanim;
- pružanje konsultantskih usluga koje se odnose na finansijsko poslovanje, poslovne procedure, organizaciju i marketing;
- pomoć u ostvarivanju saradnje kod domaćih i inostranih izvora finansiranja i ostvarivanja saradnje sa inostranim partnerima na programima za podsticanje razvoja privatnog sektora;
- pružanje podrške za dugoročni i održivi razvoj klastera u privatnom sektoru;
- saradnja sa lokalnim, regionalnim i međunarodnim inovaciono preduzetničkim centrima, biznis centrima, inkubatorima, klasterima i drugim oblicima organizovanja;
- podrška internacionalizaciji i komercijalizaciji istraživanja i plasiranju gotovih proizvoda i usluga na tržište;
- pružanje administrativnih i računovodstvenih usluga;
- pružanje usluga za organizovanje obuke i treninga; i

- pružanje usluga promovisanja, kao i predstavljanja na sajamskim manifestacijama u zemlji i inostranstvu.

Članom 35 Statuta definisano je pitanje finansiranja IPC Tehnopolis i na način:

- sredstava ostvarenih u okviru djelatnosti Društva;
- nacionalnih i međunarodnih programa i projekata;
- donacija; i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1 alineja 1 ovog člana obezbjeđuju se na osnovu godišnjeg programa rada

Dalje, odredbom člana 4 Odluke osnivanju IPC Tehnopolis definisana je djelatnost društva i to:

- pružanje pune logistike i podrške razvoju mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetništvu;
- izdavanje poslovnog prostora korisnicima usluga koje pruža Društvo pod podsticajnim uslovima;
- obezbjeđivanje odgovarajuće opreme, internet komunikacije, zajedničkih poslovnih prostorija i drugih sredstava za pružanje infrastrukturnih usluga korisnicima usluga Društva, kao i drugim zainteresovanim;
- pružanje konsultantskih usluga koje se odnose na finansijsko poslovanje, poslovne procedure, organizaciju i marketing;
- pomoć u ostvarivanju saradnje kod domaćih i inostranih izvora finansiranja i ostvarivanja saradnje sa inostranim partnerima na programima za podsticanje razvoja privatnog sektora;
- pružanje podrške za dugoročni i održivi razvoj klastera u privatnom sektoru;
- saradnja sa lokalnim, regionalnim i međunarodnim inovaciono preduzetničkim centrima, biznis centrima, inkubatorima, klasterima i drugim oblicima organizovanja;
- podrška internacionalizaciji i komercijalizaciji istraživanja i plasiranju gotovih proizvoda i usluga na tržište;
- pružanje administrativnih i računovodstvenih usluga;
- pružanje usluga za organizovanje obuke i treninga;
- pružanje usluga promovisanja, kao i predstavljanja na sajamskim manifestacijama u zemlji i inostranstvu i
- obavljanje drugih poslova utvrđenih Statutom Društva.

Dalje se u Odluci (član 6) navodi da se društvo finansira iz, sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva, nacionalnih i međunarodnih programa i projekata, donacija i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Shodno članu 7 Odluke Osnivač Društva saglasno Zakonu ima ovlašćenja skupštine, odnosno donosi Statut Društva, odlučuje o statusnim promjenama Društva, usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaj o poslovanju Društva, donosi odluku o raspodjeli dobiti i načinu pokrivanja

gubitaka, daje saglasnost na godišnji program rada i finansijski plan Društva, odlučuje o promjeni osnovnog kapitala Društva, bira i razrješava članove Odbora direktora, odlučuje o priključivanju u nacionalna i međunarodna privredna društva i biznis centre, daje saglasnost na korišćenje sredstava međunarodnih fondova, programa, projekata i donacija i vrši i druge poslove utvrđene Statutom Društva.

Uvidom u propisane djelatnosti IPC Tehnopolis proizilazi da se ovo društvo, može baviti djelatnostima koje nijesu nužno povezane sa oblastima istraživanjima, razvoja i inovacija. Naime, IPC Tehnopolis ima mogućnost da se bavi npr. pružanjem konsultantskih usluga koje se odnose na finansijsko poslovanje, poslovne procedure, organizaciju i marketing ili pružanjem pune logistike i podrške razvoju mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetništvu, ali bez naznake da se ove djelatnosti odnose na oblast inovacija, istraživanja, razvoja i slično.

Ovako definisane djelatnosti ostavljaju mogućnost da se IPC Tehnopolis bavi privrednom djelatnošću, stoga davanja javnih sredstava načelno mogu predstavljati državnu pomoć, zavisno od toga kako ih ovo društvo koristi.

Agencija je stava da ukoliko se istraživačka organizacija ili istraživačka infrastruktura koristi gotovo isključivo za neprivrednu djelatnost, njeno finansiranje može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnoj pomoći, pod uslovom da je ekonomska upotreba isključivo sporedne prirode, to jeste da odgovara djelatnosti koja je neposredno povezana sa radom istraživačke organizacije ili istraživačke infrastrukture i neophodna za taj rad, ili je neodvojivo povezana sa njenom glavnom neekonomskom upotrebom, i ograničenog je obima, s tim da kapacitet koji se svake godine dodjeljuje tim privrednim djelatnostima ne prelazi 20% ukupnog godišnjeg kapaciteta IPC Tehnopolisa. Ovaj kapacitet (do 20% ukupnog godišnjeg kapaciteta te organizacije), može se smatrati prihvatljivim i može se tolerisati, ali podrazumijeva vođenje odvojenog knjigovodstva.

Međutim, ukoliko se prihvodi od aktivnosti prenosa znanja ponovo uloženo u neekonomske aktivnosti, tada se ta aktivnost neće računati u prethodno pomenuti prag od 20% kapaciteta.

Agencija je utvrđivala prisustvo državne pomoći kroz Okvir za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (52014XC0627(01), SL C 198, 27.6.2014., str. 1-29) (2014/C 198/0 - Prilog 2d Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“ br. 35/14 ... 52/22),

Međutim, djelatnost IPC Tehnopolis otvara i dileme po pitanju krajnjih korisnika javnih sredstava, jer stanari Tehnopolisa, u obavljanju ekonomske djelatnosti, koriste usluge Tehnopolisa po cijenama ispod tržišnih i tako ostvaruju prednost koju ne bi ostvarili u svom redovnom poslovanju, a radi se o pravnim licima koja žele inovirati svoj proizvod, uslugu ili proces poslovanja i koji su orjentisani ka razvoju novih inovativnih proizvoda i usluga, razvoju i implementaciji novih tehnologija baziranih na naučno istraživačkom radu.

Stoga se zaključuje da je u ovom procesu IPC Tehnopolis davalac državne pomoći, a da su stanari korisnici državne pomoći, u skladu sa uslovima opisanim u Zakonu o kontroli državne pomoći i Pravilnikom o listi pravila državne pomoći.

Dakle, shodno Prijavi, IPC Tehnopolis je samo posrednik/intemedijar u transferu sredstava, te je od izuzetne važnosti i podatak o djelatnostima krajnjih korisnika sredstava.

U slučaju prenosa sredstava drugim korisnicima, moguća su dva scenarija.

Prvi je da IPC Tehnopolis prenosi sredstva korisnicima de minimis pomoći, koja ne podleže obavezi prijavljivanja, niti ocjene od strane Agencije, a za čiju dodjelu su uslovi bliže opisani u Saopštenju za davaoce de minimis pomoći, javno dostupnom na sajtu Agencije: <https://azzk.me>. Agencija ukazuje na obavezu unosa svake pojedinačne de minimis mjere u relevantan registar pomoći.

Drugi scenario je da IPC Tehnopolis prenosi sredstva korisnicima u cilju inovacija, istraživanja i razvoja i u tom slučaju se na njih mogu primijeniti i pravila propisana navedenim Okvirom za inovacije.

Zaključak

Prijenos javnih sredstava IPC „Tehnopolis“ Nikšić, ne odnosi se na državnu pomoć, jer finansiranje istraživačke organizacije i/ili istraživačke infrastrukture može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnoj pomoći, pod uslovom da je ekonomska upotreba isključivo sporedne prirode (do 20% ukupnog godišnjeg kapaciteta te organizacije).

IPC Tehnopolis kao posrednik/intemedijar svojim stanarima, krajnjim korisnicima dodjeljuje državnu pomoć male vrijednosti (de minimis pomoć) i/ili pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije svojim stanarima koji žele inovirati svoj proizvod, uslugu ili proces poslovanja i koji su orijentisani ka razvoju novih inovativnih proizvoda i usluga, razvoju i implementaciji novih tehnologija baziranih na naučno istraživačkom radu.

Ministarstvo može dati i druge vrste pomoći IPC Tehnopolis, odnosno krajnjim korisnicima koji stiču prednost preko IPC Tehnopolis kao posrednika/intemedijara, u skladu sa propisima iz oblasti kontrole državne pomoći, vodeći pritom računa o potencijalnoj kumulaciji (zbrajanju) predmetnih davanja, ukoliko se radi o pomoći za istu namjenu.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu nauke i tehnološkog razvoja, Rimski trg br.46, Podgorica
- u spise predmeta i
- a/a